

SPESIALENHETEN FOR POLITISAKER

PÅTALEVEDTAK

SAK NR 12176070 456/20-123

OBLIGATORISK ETTERFORSKING - POLITIBETJENT A SKJØT X UNDER PÅGRIPELSE 20. JULI 2020**Sammendrag og konklusjon**

Saken gjelder spørsmålet om politiets bruk av skytevåpen i forbindelse med pågrepelse representerte straffbart forhold. X skulle pågripes siktet for kroppsskade mot tidligere kjæreste. I forbindelse med en langvarig politiaksjon mot ham, rettet han ved to anledninger en avsaget hagle mot politiet. Ved den siste anledningen ble han skutt i venstre ben. Skadeomfanget er ikke klarlagt idet X ikke har gitt fritak for taushetsplikt. Etterforskningsresultatet viste med særlig styrke at ingen av de involverte tjenestepersonene hadde begått straffbare handlinger i forbindelse med maktanvendelsen. Skuddløsningen var forsvarlig og nødvendig. Det var skutt varselskudd og mildere alternativer var ikke anvendelig. Strafforfølgingen er henlagt idet intet straffbart forhold anses bevist.

Bakgrunn for saken

Mandag 20. juli 2020 kl. 23.26 ble Spesialenheten orientert av operasjonsleder B ved Agder politidistrikt om at politiet hadde skutt en mann under en politiaksjon ved Grundetjønn nord for Vennesla tidligere samme kveld. Det ble opplyst at aksjonen hadde startet dagen før. Det var utferdiget beslutning om pågrepelse og ransaking da X var siktet for kroppsskade mot sin tidligere kjæreste, samt trusler med skytevåpen mot en eller flere personer. Det var også gitt bevæpningsordre med en- og tohånds skytevåpen på oppdraget.

En rekke tjenestepersoner fra Agder politidistrikt og med bistand fra Beredskapstroppen i Oslo deltok i oppdraget. Poliaksijonen mot X ble iverksatt søndag kveld 19. juli 2020. Sporsøk, lokalisering og trusselhendelse fra X, blant annet ved at han rettet en hagle mot en patruljehund og tjenestepersoner, medførte at politiet løsnet flere varselskudd. Mandag morgen 20. juli 2020 pådro en hundefører seg en skade under forflytting i ulendt terreng, og det medførte et midlertidig opphold i søket før det fortsatte med store styrker.

Underskrevet digitalt

Terje Nybøe (TNY004) 03.03.2021

Spesialenheten for politisaker

Post: Postboks 93, 2301 HAMAR
Tel: 62556100 Faks: 62556102
E-post: post@spesialenheten.no

Først kl. 23.06 samme dag ble X påtruffet på fv. 102 nordvest for Vennesla. X hadde da på nytt rettet en hagle mot tjenestehunden og flere tjenestepersoner. Det ble skutt flere ganger fra en tjenesteperson mot X. Han ble truffet i venstre bein, og ble deretter brakt til sykehus med ambulanshelikopter for medisinsk behandling.

Spesialenheten besluttet på bakgrunn av mottatt informasjon å iverksette straksetterforskning i saken, jf. påtaleinstruksen § 34-6 andre ledd.

Spesialenhetens etterforskning

Fra Agder politidistrikt har Spesialenheten mottatt oppdragslogg fra politioperativt system (PO-logg).

Etter anmodning fra Spesialenheten, ble operasjonssentralens lydlogg fra den aktuelle hendelsen oversendt fra Agder politidistrikt. CD-plate med fullstendig samtalelogg er gjennomgått i sin helhet. Det er skrevet rapport om innholdet på sambandsmeldingene.

Agder politidistrikt har bistått Spesialenheten med åstedsundersøkelser og tekniske undersøkelser som er:

- rapport av 27. juli 2020 om beslag fra åstedet 21. juli. Det ble tatt beslag i en P30 Heckler og Koch 9 mm pistol, tre Speer 9 mm tomhylser, tolv Speer 9 mm shortstopp ammunisjon og ett hylster.
- rapport av 29. juli 2020 med 360 grader fotografering på åstedet
- rapporter av 24. juli 2020 med flyfoto over åstedet
- illustrasjonsmappe av 29. juli 2020 fra åstedet
- illustrasjonsmappe av 29. juli 2020 – tjenestevåpen, ammunisjon, tomhylser
- rapport av 24. juli 2020 om beslag fra åstedet av et Baikal haglegevær og ammunisjon
- illustrasjonsmappe av 29. juli 2020 av beslaglagt haglegevær fra åstedet
- rapport om kriminalteknisk undersøkelse fra Kripas av 5. november 2020 av haglegevær type Baikal og haglpatroner

Spesialenheten oversendte 6. august 2020 pistolen og ammunisjonen til Kripas for tekniske undersøkelser. Kripas avga sin rapport 8. februar 2021.

Tjenestemennene som var involvert i hendelsen hvor X ble skutt og pågrepet, er politibetjent A, politibetjent C og politibetjent D. Det var A som skjøt. Av den grunn fikk han tjenstepistolen sin beslaglagt og fikk derved status som siktet. C og D er avhørt som mistenkt siden de deltok i pågripelsen hvor det ble brukt omfattende makt mot X. Politiførstebetjent E var aksjonsleder på oppdraget og han er avhørt som vitne.

X har ikke samtykket i fritak for taushetsplikt. Spesialenheten har derfor ikke fått innhentet helseopplysninger om ham. Det er gjort flere henvendelser til X og via hans advokat Y for å avklare om klienten ønsket å forklare seg til Spesialenheten. Først 23. februar 2021 ble X avhørt.

Underskrevet digitalt
Terje Nybøe (TNY004) 03.03.2021

side 2 av 10

Spesialenheten har ikke ansett det nødvendig å foreta ytterligere avhør i det saksforholdet anses tilstrekkelig opplyst.

Spesialenheten har innhentet og gjennomgått sentrale straffesaksdokumenter i hovedsak 1518xxxx med vedleggssaker mot X.

Statsadvokaten i Agder har 18. januar 2021 tiltalt X blant annet for overtredelse av straffeloven § 273 (kroppsskade), § 263 (trusler), § 254 (frihetsberøvelse), § 155 (vold, trusler, skadeverk eller annen rettsstridig adferd mot offentlig tjenesteperson), 155a jf. 155 (grov vold, grove trusler eller grovt skadeverk mot offentlig tjenesteperson), 189a (grov ulovlig bevæpning med skytevåpen på offentlig sted), politiloven § 30 nr. 1, jf. § 5 (unnlatt å rette seg etter politiets pålegg) m.m. Hovedforhandling er berammet ved Kristiansand tingrett 10. og 11. mars 2021.

Nærmere om sakens faktum

Bakgrunn for oppdraget – opplysninger i PO-loggen

I anmeldelse fra politibetjent F fremgår at melder V, 19. juli 2020 kl. 20.42, ringte operasjonssentralen i Agder politidistrikt og opplyste at X hadde oppsøkt ham på bopel og sagt at han skulle skyte ham. Dette var i x-veien [REDACTED] i Mandal. Melder opplyste at X hadde rettet en avsaget hagle mot magen hans. På adressen var også Xs tidligere kjæreste. Det ble opplyst at X hadde vært voldelig mot henne. Da hun forsøkte å flykte ved å løpe til skogs, hadde X forfulgt henne med våpen i hånd. Melder var redd for at X kom til å skyte henne.

I anmeldelsen fra F fremgår at det ble gitt ordre om bevæpning med skytevåpen på oppdraget og at det ble gitt tillatelse til utrykningskjøring. F ble aksjonsleder og rykket ut i patrulje M22 sammen med politibetjent G fra Mandal politistasjon. Det ble også sendt to patruljer fra Kristiansand på oppdraget.

Patrulje M22 ankom x-veien [REDACTED] kl. 20.55 og begynte å søke etter X og ekskjæresten. Etter kort tid besluttet de å vente til hundefører H ankom stedet. Et ordinært søk ble så iverksatt. Det ble under dette opplyst at en hvit kassebil noe tidligere hadde kjørt fra området i høy hastighet, og at bilen nå kunne være på en gård [REDACTED]. Patruljene ble omdirigert og det ble opprettet flere observasjonsposter i dette området. Noe senere forlot to eller tre personer huset og tok seg videre ved bruk av lommelykter. De ble anropt av politiet, men unnlot å stanse. Det ble observert en hagle og politiet skjøt flere varselskudd. Xs ekskjæreste og en ukjent mann ble anholdt, mens X stakk til skogs.

Ved bruk av drone så politiet at en person beveget seg i skogen. Politibetjent H med tjenestehund, F og patrulje UK05, fulgte sporet i skogen gjennom bratt og ulendt terreng. Sporet gikk på kryss og tvers i området. Tjenestepersonene fulgte sporet i flere timer før det endte på en grusvei noen kilometer bortenfor. Der mistet de sporet. Det ble søkt i områder og ved noen hytter uten resultat. Flere patruljer samlet seg da i [REDACTED] mens andre patruljerte i området.

F og hundefører H kjørte patrulje og var ved Nodeland da de fikk melding om at patrulje UK05 observert X langs veien [REDACTED]. X ble anropt

Underskrevet digitalt

Terje Nybøe (TNY004) 03.03.2021

side 3 av 10

men stakk til skogs igjen. Patrulje VK30, UK05 og EK41 deltok i hundesøket og meldte senere at X på nytt gikk på kryss og tvers i skogen. Søket fortsatte i flere timer. F har forklart at de ca. kl. 08.22 tok igjen X et sted i skogen. Han ble anropt, men unnlot å stanse. H slapp tjenestehunden, men da tok X frem en avsaget hagle og ropte at han kom til å skyte hunden. H fikk kalt hunden tilbake. X truet også tjenestepersonene med haglen og politiet skjøt da to eller tre varselskudd. X forsvant videre i det bratte terrenget. Så ramlet H og pådro seg et brudd i høyre ankel. Et legeheliokopter hentet H og F, og videre søk etter X i skogen ble satt på vent.

Politibetjent A har opplyst at han er godkjent som innsatspersonell kategori 4 og har tjenestehund. Han ble utkalt fordi H hadde skadet seg og fordi søket etter X skulle fortsette. Aksjonsleder var nå politiførstebetjent E. Innsatsleder var I og K.

A har forklart at han pakket utstyr og kjørte mot stedet som var i området Hægeland. Da var det en annen hundefører som forestod søket. Et større område var avsøkt og det var gått på kryss og tvers der. A hadde tidligere søkt etter X og visste at han var veldig nøye med hvordan han går for å riste av seg politihunden. A var kjent med at X hadde et voldspotensiale.

Politiet fikk også bistand av helikopter fra Oslo og fra Beredskapstroppen. De søkte videre uten resultat. A tenkte at X kunne ha svømt over innsjøen de søkte rundt på en eller annen plass. De ble derfor løftet over vannet av helikopteret og fortsatte søket andre steder. Noe senere ble søket midlertidig innstilt, men sikringen ble opprettholdt i området.

Det ble videre besluttet å aksjonere mot to andre objekter, blant annet Xs hytte [REDACTED]. Hytta ble isolert med bistand av Beredskapstroppen. Ca. 100 meter før hytten fikk de beskjed av operasjonssentralen om at X hadde "rigget hytta med 3 kg dynamitt". Etter dette ble de omgruppert og bombegruppen i Oslo ble tilkalt.

Tjenestepersoner med godkjent hund skulle overnatte i skogen som lyttepost. A trengte utstyr, og sammen med kollegaene C og D kjørte de mot bilen hans for å hente dette. De kjørte en uniformert hundepatrulje i Volvo XC 70. C var sjåfør og D passasjer i baksetet. Alle var da slitne, trøtte og våte. Det var nå begynt å bli mørkt. Etter noen minutter observerte de X gående midt i veibanen. C stanset politibilen ca. 50-100 foran X. Han virket sliten og bar på en avsagd hagle i høyre hånd mens han gikk med bestemte skritt mot politibilen.

A "heiv" seg ut og rettet pistolen mot X. Det samme gjorde C. A sa " Legg fra deg hagla og legg deg på bakken!". X svarte "Nei, det kommer jeg ikke til å gjøre" e.l. Så hoppet X over et gjerde og gikk ut på et tilliggende jorde. A lot ham få så lang avstand at han følte seg relativ trygg til å engasjere X på nytt. X ble anropt både av A C og D uten å stanse. Så snudde X seg og pekte med haglen mot dem. A ville skyte X hvis hagleløpet ble rettet mot dem. Like før løpet pekte på dem, slapp X det ned igjen og gikk videre. C gikk da for å hente hunden,

Underskrevet digitalt

Terje Nybøe (TNY004) 03.03.2021

side 4 av 10

mens A og D fulgte etter X. Så snudde X seg, og A – som var fremst – gikk ned på knestående og siktet på ham. Like før hagleløpet kom mot dem, snudde X seg og gikk videre. Da ropte A til X at "Nå slipper jeg politihunden - du må stanse eller så blir du bitt!". X svarte at han ikke ville stanse og småløp mot enden av jordet.

Tjenestehunden gikk så til angrep og "i bitt" på X. Han rettet haglen mot hunden og ropte at "Hvis ikke du stopper der, så skyter jeg hunden". Så vinklet X løpet mot A. Da skjøt A mot Xs venstre legg, og anslår at det da var ca. 15 meter mellom dem. Han skjøt tre ganger og hørte at X reagerte på at han var truffet. Så forsvant X over et gjerde og ned i en dreneringsbekk hvor han kom ut av syne.

A ba tjenestehunden gå etter og så hørte de at X skrek til. A og D fulgte på, og like etter kom C. X kastet fra seg haglen og sa at han overga seg. A ba hunden slippe og tok den til seg. C og D startet med førstehjelp. Det var noen bittskader på X og i benet fant de minst et kulehull. Det ble derfor satt en tourniquet høyt oppe på låret. Dette gjorde veldig vondt, og X ble enda sintere. A oppfattet ikke at sinnet var rettet mot dem, men mot smerten.

A tok den avsagede haglen og tømte den for to patroner. Så meldte han fra om pågripelsen. X pustet godt og var ved bevissthet hele tiden. De fikk bistand av en annen patrulje til å bære X over jordet. Luftambulansen kom og X ble ivaretatt av medisinsk personell. En tjenesteperson ble med i helikopteret. A ga pistolen sin til E.

Ifølge A ropte han mange ganger til X at han måtte slippe våpenet ellers risikerte han å bli skutt. X unnlot å forholde seg til dette. A skjøt tre ganger for å være sikker på å treffe leggen for den er et lite mål. Han erkjenner ikke straffeskyld i saken.

Politibetjent C og politibetjent D har i det alt vesentlige forklart seg sammenfallende med As forklaring om at de stod ovenfor en alvorlig trusselsituasjon. D har opplyst at han gikk like bak og noe på siden av A da de fulgte etter X, og at han selv også var klar til å skyte X hvis han rettet haglen mot dem. C har opplyst at han kom litt etter de to andre fordi han hadde vært i bilen og hentet tjenestehunden. Begge mener at de handlet korrekt i situasjonen og erkjenner ikke straffeskyld.

Politiførstebetjent E har forklart at han var aksjonsleder i ca. 20 timer under søket etter X. Han var delleader under innsatsleder J som hadde taktisk ledelse. Ifølge E var det ikke lagt noen konkret plan om hva som skulle skje ved påtreff av X. Det ble presisert fra operasjonsleder på sambandet at det ikke var noen forhåndsordre om bruk av skytevåpen og at det var våpeninstruksens bestemmelser om dette som gjaldt.

Sent mandag kveld meldte A, C og D at de hadde funnet X. Mens E og andre tjenestepersoner var på vei til stedet, fikk de beskjed om

Underskrevet digitalt
Terje Nybøe (TNY004) 03.03.2021

side 5 av 10

at X var skutt og pågrepet. E dro da dit. Etter at X var fløyet vekk, ankom også innsatsleder J og overtok skadestedet. I egenskap av å være As leder på oppdraget snakket E med ham om pågripelsen. A opplyste at han skjød X som hadde truet med å skyte tjenestehunden og deretter rettet haglen mot tjenestepersonene. E overtok pistolen og ammunisjonen fra A.

X

X opplyser at han ikke husker noe fra hendelsen ut over at han ble skutt av politiet. Deretter "At jeg våknet opp på sykehuset". Han husker heller ikke hvorfor politiet søkte etter ham, men opplyser at skadene var i venstre benet. Ut fra inngangssåret mener han at politiet skjød ham bakfra. X ønsker ikke at Spesialenheten skal avklare dette eller skadeomfanget hans.

I PO-loggen fremkommer 20. juli kl. 23.07 at patrulje UK05 meldte at politiet har avfyrt skudd. Videre kl. 23.08 at en mann er skutt av politiet og at det er behov for legehelikopter. Kl. 23.13 at helikopteret er på vei. Kl. 23.14 er det loggført at X hadde rettet haglen mot patruljen flere ganger før han ble skutt. Kl. 23.23 fremkommer at politiet skjød mot beinene hans og at X ble truffet to ganger. Han hadde mindre blødninger. Kl. 23.26 loggføres at X også ble bitt av tjenestehunden.

Av politidokumentene fremgår det at X ble fremstilt for blodprøvetaking 21. juli 2020 kl. 02.01. I analyseresultat fra 10. august 2020 fra Oslo universitetssykehus, avdeling for rettsmedisinske fag, var det påvist amfetamin med 1,5 mikromol per liter blod. De andre funnene i blodet fra X er forenelig med medisinsk behandling.

Tekniske undersøkelser og omstendighetene da skuddet gikk av m.m.

På anmodning fra Spesialenheten har Kripos gjennomført kriminalteknisk undersøkelse av beslaglagt P30 Heckler og Koch 9 mm pistol og tre Speer 9 mm tomhylser. I rapport fra Kripos datert 8. februar 2021 fremgår:

Oppdrag

"Det bes om funksjonstest av beslag C-14-pistol H&K P30, og at beslagene C-11 - C-13 (tomhylser) blir sammenlignet med pistolen. Sammenligningen er for å belyse om patronene kommer fra pistolen etter at det ble avfyrt skudd.

"Beslag C-15-patron sto i våpenet. Dette sendes for sammenligning av sporene på tomhylsene som ble funnet på stedet.

Konklusjon

Pistolen C-14 er funksjonsdyktig.

Resultatene taler med stor sikkerhet (+3) for at patronhylsene C-11, C-12 og C-13 er avfyrt i den innsendte pistolen C-14.

Undersøkelse

Magasinet C-15 passer i pistolen C-14. I magasinet var det 12 patroner kal. 9 mm Parabellum av merket Speer Gold Dot, 4 av disse ble benyttet under prøveskyting av C-14. Magasinet har en kapasitet på 15 patroner."

Underskrevet digitalt

Terje Nybøe (TNY004) 03.03.2021

side 6 av 10

På anmodning fra Agder politidistrikt har Kripos gjennomført kriminalteknisk undersøkelse av beslaglagt Baikal haglggevær og haglpatroner. I rapport fra Kripos datert 5. november 2020 fremgår:

Oppdrag

"Anmoder om standard våpenundersøkelse med funksjonstesting og prøveskyting på innsendt våpen og ammunisjon. Det bes og om en farlighetsvurdering og avstandsvurdering på nevnte hagle og ammunisjon".

I mail av 04.08.20 presiseres det at det anmodes om;

"Generell farlighetsvurdering av det avsaigde haglggeværet med den ammunisjonen som fulgte med. Hagla er brukt til å true politiet fra 5 meter og ut mot 50 meter. Siktete har pekt/truet politiet og politiets hund ved flere konfrontasjoner med forskjellige avstander".

Konklusjon

Haglggeværet G-1 er et funksjonsdyktig skytevåpen.

Både totallengden og pipelengden til haglggeværet G-1 er under det tillatte minimum, jf. våpenforskriften § 2.

Stålhagl av samme type som i haglpatronen G-1.2, utskutt fra haglggeværet G-1 vil kunne trenge gjennom menneskehud på mange meters hold, og således kunne forårsake en livstruende skade.

Slugs av samme type som i haglpatronen G-1.1, vil på avstander godt over 50 meter kunne trenge gjennom menneskehud, og således kunne forårsake en livstruende skade.

Ingen av haglpatronhylsene i Kripos' åstedsregister er påvist å stamme fra en haglpatron avfyrt i det innsendte haglggeværet G-1.

Haglggeværet G-1 er ikke registrert i Nasjonalt våpenregister, eller omhandlet som tapt/stjålet i politiets registre.

Undersøkelse

Haglggeværet er avkortet i kolben og i pipen slik at våpenets totallengde måler 441 mm, hvorav pipelengden utgjør 229 mm. Både totallengden og pipelengden er under det tillatte minimum på henholdsvis 840/400mm, jf. våpenforskriften § 2.

Haglen er prøveskutt med de innsendte patronene G-1.1 og G-1.2, henholdsvis fra øvre og nedre løp. Det oppstod ingen funksjoneringsfeil under prøveskytingen."

I politiets illustrasjonsmappe datert 21. juli og 24. juli 2020 er det fotografier fra drone som viser åstedet hvor X ble pågrepet.

Underskrevet digitalt

Terje Nybøe (TNY004) 03.03.2021

side 7 av 10

Omfanget av Xs skader

Spesialenheten har gjort flere henvendelser til X. Det skjedde sist i forbindelse med innkalling til avhør via videokonferanse hos Spesialenheten 23. februar 2021. Mandag 22. februar mottok Spesialenheten e-post fra █████ fengsel om at X ikke ville frita helsepersonell for taushetsplikt. På bakgrunn av sakens opplysning legges det til grunn at X ble skutt i venstre legg og ble bitt av tjenestehunden. I mangel av dokumentasjon er helt konkret skadeomfang uavklart.

Spesialenhetens vurdering

Spesialenheten skal etterforske og påtaleavgjøre saker som gjelder spørsmålet om ansatte i politiet eller påtalemyndigheten har begått straffbare handlinger i tjenesten, samt i de tilfeller noen dør eller blir alvorlig skadet som følge av en tjenestehandling. I sistnevnte tilfelle skal etterforskning iverksettes uavhengig av om det foreligger mistanke om at det har skjedd en straffbar handling.

Saken er vurdert som mulig overtredelse av straffeloven § 274 om grov kroppsskade for politibetjent A, og for mulig overtredelse av straffeloven § 171 om grov tjenestefeil for politibetjentene C og D. Den aktuelle politiaksjonen pågikk i tidsrommet søndag 19. juli kl. 20.42 til mandag 20. juli 2020 kl. 23.08, og skjedde over et større geografisk område i Agder politidistrikt. Det var store politiressurser involvert. Spesialenheten bemerker her at politiets bevæpningsordre var i henhold til bestemmelser i våpeninstruksen om dette. Spesialenheten har avgrenset saken mot første del av politiaksjonen hvor det ved to forskjellige anledninger ble løst varselskudd for at X, som var bevæpnet og opptrådte truende, skulle overgi seg og pågripes. Det er her ikke grunn til å tro at politiet begikk en straffbar handling i noen av disse situasjonene.

Spesialenheten legger til grunn at det objektivt sett foreligger en overtredelse av straffeloven § 274 begått av politibetjent A. Han handlet også med viten og vilje da han skjøt X i benet og brukte tjenestehunden på ham, jf. straffeloven § 22 om forsett. Spørsmålet om den konkrete bruken av makt utgjør en straffbar handling, må imidlertid vurderes opp mot politiets lovlige adgang til bruk av makt. Maktanvendelse hjemlet i straffeloven § 18 om nødverge eller i politiloven § 6 vil ikke være en straffbar handling.

Straffeloven § 18 oppstiller tre vilkår for at en nødvergehandling skal anses som lovlig. For det første må den som utøver nødvergehandlingen være utsatt for et rettstridig angrep. For det annet må handlingen ikke gå lenger enn nødvendig. Handlingen må heller ikke åpenbart gå ut over hva som er forsvarlig. I annet ledd fremkommer at reglene i første ledd gjelder tilsvarende for den som iverksetter en lovlig pågripelse.

For å avgjøre om tjenestehandlingen med å pågripe X og maktbruken under dette oppfyller vilkårene i straffeloven § 18, er det naturlig å se hen til gjeldende bestemmelser om politiets fremgangsmåte for slik opptreden.

Av politiloven § 6 fjerde ledd følger at politiet kan anvende makt under tjenesteutførelsen hvis det er nødvendig og forsvarlig. Videre må politiet bruke det minst

alvorlige middel og enhver bruk av makt må være forholdsmessig, jf. § 6 annet ledd. Politiinstruksen §§ 3-1 og 3-2 gir utfyllende bestemmelser om politiets fremgangsmåte for å løse slike tjenesteoppdrag.

Nærmere vilkår for bruk av skytevåpen er gitt i våpeninstruksen for politiet § 4-3. Det går frem av første ledd at skytevåpen bare kan brukes når det er "absolutt nødvendig og lempeligere midler forgjeves har vært forsøkt eller åpenbart ikke vil føre frem". I første ledd bokstav a) heter det at skytevåpen bare kan brukes i situasjoner hvor "tjenestepersonen selv eller andre trues med eller utsettes for en grov voldshandling eller annen grov integritetskrenkelse, og bruk av skytevåpen fremstår som nødvendig for å hindre tap av menneskeliv eller alvorlig personskade".

Selve fremgangsmåten ved bruk av skytevåpen reguleres i våpeninstruksen § 4-2. Før eventuell bruk og når omstendighetene tillater det, skal politiet tilkjenne seg, de skal oppfordre gjerningspersonen til å følge gitte pålegg, og at det skal advares om at skytevåpen kan bli brukt. Hvis skytevåpenet skal brukes, og det er tid og taktisk forsvarlig, skal det først avfyres varselskudd. Varselskudd kan bare avfyres når vilkårene for rettet skudd etter § 4-3 er oppfylt, og skal rettes slik at det ikke oppstår personskade. Tjenestepersonene skal så langt som mulig også ha slik kontroll med omgivelsene at ikke tredjeperson blir skadet.

Spesialenheten legger på bakgrunn av sakens opplysning til grunn at X var bevæpnet med skytevåpen og i lang tid hadde nektet å overgi seg til politiet som var uniformerte og hadde tilkjenne seg som politi. Politiet hadde anropt X ved flere anledninger og skutt varselskudd for å understreke sakens alvorlighet og at de om nødvendig ville gjøre bruk av skytevåpen. X truet så med å skyte As tjenestehund og rettet deretter haglen mot A, C og D.

Spesialenheten mener at Xs opptreden ved å forholde seg slik som beskrevet var et direkte angrep mot politibetjentene og aktuelle tjenestehund. As forsvarshandling bestod i å skyte tre skudd mot Xs ben for å unngå at han selv eller kollegaene ble skutt. I en slik situasjon var det ikke andre og mildere handlingsalternativer for A – som også ville forhindre X i å skyte på dem. Det er således klart at A ved sin opptreden ikke "gikk lenger enn nødvendig", jf. straffeloven § 18 første ledd bokstav b) for å forsvare seg selv og kollegaene sine. Det legges også vekt på at A søkte å begrense skadepotensialet med bruk av skytevåpenet ved å sikte på og treffe X i benet. Spesialenheten mener at det også var grunnlag for å skyte flere og raske skudd mot benet til X i denne situasjonen. Bruken av tjenestehunden og de skadene den påførte representerer heller ikke straffbart forhold, men var i situasjonen utslag av adekvat maktbruk.

På grunn av tidsmomentet ble det ikke skutt varselskudd fra A, og dessuten hadde politiet gjort dette ved tidligere anledninger uten at X overga seg. Det legges videre til grunn at A trakk tjenestehunden tilbake da X kastet haglen bort og overga seg. Spesialenheten mener avslutningsvis at As handling heller ikke var "åpenbart uforsvarlig" etter § 18 første ledd bokstav c). Det vises her til Xs egen opptreden i situasjonen og at han utviste høy grad av personlig skyld.

Etter dette finner Spesialenheten at vilkårene om nødverge etter straffeloven § 18 var til stede i det X lovlig skulle pågripes av politiet. Spesialenheten mener at

Underskrevet digitalt
Terje Nybøe (TNY004) 03.03.2021

side 9 av 10

etterforskningsresultatet med særlig styrke viser at A ikke har foretatt en straffbar handling slik at saken henlegges som intet straffbart forhold anses bevist.

Spesialenheten skal også avgjøre saksforholdet for C og D i forhold til mulig overtredelse av straffeloven § 171 om grov tjenestefeil. Det er her ikke holdepunkter i saken for at disse har forholdt seg i strid med noen av de ovenfor nevnte bestemmelser om politiets fremgangsmåte ved bruk av makt eller andre bestemmelser om politiets opptreden. De har således heller ikke foretatt en straffbar handling i tjenesten. Også for deres del henlegges saken som intet straffbart forhold anses bevist.

Vedtak

Saken henlegges for A, C og D som intet straffbart forhold anses bevist.

X v/advokat Y, A v/advokat Z, C og D underrettes om vedtaket.

Kopi av vedtaket sendes til politimesteren i Agder politidistrikt til orientering.

Saksbehandler er juridisk rådgiver Rune Fossum.

Sjefen for Spesialenheten for politisaker, 3. mars 2021

Terje Nybøe

sjef

Underskrevet digitalt

Terje Nybøe (TNY004) 03.03.2021

side 10 av 10